

bezwaar had gekoesterd tegen deze paragraaf doch dat hij door oud-premier De Jong en anderen (niet met name genoemd) opnieuw aan het denken was gezet. Hij had daarop minister A. Pais van Onderwijs en Wetenschappen geraadpleegd, die zich op het standpunt had gesteld dat het niet op de weg van de regering lag op wijzigingen in de tekst aan te dringen. Tijdens het gesprek passeerden de argumenten pro en contra publikatie nogmaals de revue. Van Agt deelde De Jong mee dat hij de zaak nog in overweging had. Kwam hij tot de conclusie dat hij publikatie voor zijn verantwoordelijkheid zou nemen dan zou hij de zaak eerst mondeling met koningin Juliana willen opnemen, haar een exemplaar van de tekst willen aanbieden en haar meedelen dat de auteur bereid was een gesprek met haar te voeren. Ook de mogelijke consequenties van een weigering van de minister-president om deze verantwoordelijkheid te aanvaarden, kwamen aan de orde. Beiden waren het er over eens dat dit zou leiden tot 'een extreme situatie': De Jong zou niet voelen voor publikatie van deel 9 en volgende delen en er zou publieke beroering ontstaan als de reden daarvan bekend werd.²⁸

Op 13 juni 1979 werd De Jong door koningin Juliana ontvangen. De koningin oefende geen pressie op hem uit de paragraaf ingrijpend te wijzigen, al liet zij wel doorschemeren dat zij publikatie niet prettig vond. De Jong zette uiteen waarom hij had gemeend de zaak zo gedetailleerd te moeten weergeven. Juliana uitte bezwaren tegen een aantal door De Jong gebruikte formuleringen. Zij merkte op dat koningin Wilhelmina zich uit staatsrechtelijke overwegingen verplicht had gevoeld haar echtgenoot volledig buiten staatszaken te houden, vond dat in het concept-manuscript te veel de indruk werd gewekt alsof prins Hendrik zich voortdurend had overgegeven aan escapades en vertelde dat naar haar indruk het huwelijk van haar ouders de laatste jaren uitgesproken goed was geweest. Ook merkte zij op dat de prins niet, zoals De Jong had vermeld, volledig van het christendom was vervreemd: hij was wel zeer onder de indruk van de wijsgeer Bo Yung Rai geweest. De Jong zegde de koningin toe dat hij zijn tekst op alle punten die zij te berde had gebracht zorgvuldig zou heroverwegen en dat hij haar zou schrijven hoe de nieuwe formuleringen zouden luiden. Op grond van dit onderhoud en een tweetal hierop volgende telefoongesprekken besloot De Jong tot enkele aanpassingen van zijn tekst. De belangrijkste betrof de passage over de geloofsverdeeldheid tussen beide echtelieden, die, aldus de auteur, wel bleef bestaan, maar

²⁸ Notitie De Jong voor het bestuur van het RIOD, 30 maart 1979.